

ЗАКОН

О ДОПУНИ ЗАКОНА О ЈАВНОМ РЕДУ И МИРУ

Члан 1.

У Закону о јавном реду и миру („Сл. гласник РС”, бр. 51/92, 53/93, 67/93, 48/94, 101/05 - др. закон и 85/05 - др. закон) после члана 18. додаје члан 18а који гласи:

„Члан 18а

Ко туђу покретну ствар чија вредност не прелази износ од пет хиљада динара одузме другом у намери да њеним присвајањем себи или другом прибави противправну имовинску корист – казниће се новчаном казном до 30.000 динара или затвором до 60 дана.”

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о допуни Закона о јавном реду и миру садржан је у члану 34. став 2. и члану 97. тачка 2. Устава Републике Србије, којима је, између осталог, прописано да Република Србија уређује и обезбеђује одговорност и санкције за повреду слобода и права грађана утврђених Уставом и за повреду закона.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Изменама члана 173. став 2. Кривичног закона Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 10/2002) из 2002. године код кривичног дела ситне крађе износ вредности украдене ствари испод које се гоњење предузимало по приватној тужби повећан је са две хиљаде на осам хиљада динара. Новим Кривичним закоником („Сл. гласник РС“, бр. 85/2005) из 2005. године је ранија граница од осам хиљада динара повећана на петнаест хиљада динара.

Као последица ових измена у пракси је у протеклој деценији запажен осетан пораст вршења ситног дела крађе. Код овог кривичног дела је фактички дошло до декриминализације јер је за оштећеног гоњење по приватној тужби представљало осетан терет, који оштећени по правилу нису желели сносити.

Последњим изменама Кривичног законика („Сл. гласник РС“, бр. 121/2012) из децембра 2012. године је, прихватањем амандмана Посланичке групе Савез војвођанских Мађара, износ вредности украдене ствари испод којег се гоњење предузима по приватној тужби смањен на пет хиљада динара, што је представљао први корак ка успостављању система који ће у потпуности дестимулисати учиниоце од вршења овог противправног дела.

На захтев наше посланичке групе, Библиотека Народне скупштине је у новембру 2012. године урадила истраживање о правној дефиницији ситне крађе у 20 држава чланица Савета Европе. Према подацима из овог истраживања, значајан број земаља се против појаве ситних крађа бори применом тзв. нулте толеранције. Овај систем у пракси подразумева обавезу државних органа да по службеној дужности гоне учиниоце крађа, без обзира на вредност украдене ствари. Постоји више примењених модела у којима најчешће од вредности одузете ствари зависи врста поступка (прекршајни или кривични) у којем се утврђује одговорност учинилаца.

Решење за које се Посланичка група Савез војвођанских Мађара определила Предлогом закона о допуни закона о јавном реду и миру и Предлогом измена и допуне кривичног законика представља комбиновани модел заснован на европским искуствима, а усклађен са правним системом Републике Србије. Усвајањем нашег предлога учиниоци крађа би се, без обзира на вредност украде ствари, у свим случајевима гонили по службеној дужности. До одређене границе вредности украдене ствари (тј. до пет хиљада динара) њихова одговорност би се утврђивала у прекршајном поступку, а уколико би износ вредности украдене ствари прелазило пет хиљада динара учиниоци би одговарали у кривичном поступку.

Ова допуна Закона о јавном реду и миру, односно измене и допуна Кривичног законика, допринеле би смањењу противправних дела против имовине, и то путем дестимулисања потенцијалних учинилаца. На овај начин би се повећао осећај безбедности грађана Србије.

С обзиром да уочени проблем није могуће решити без допуне Закона о јавном реду и миру, поднели смо овај Предлог закона.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Закона се важећи Закон о јавном реду и миру допуњује новим чланом 18а. Овом допуном се у правни систем Републике Србије уводи прекршај крађе за случајеве када вредност одузете туђе покретне ствари не прелази износ од пет хиљада динара.

Чланом 2. Закона одређује се ступање на снагу закона.

IV АНАЛИЗА ЕФЕКТА ПРОПИСА

Предложеном допуном Закона о јавном реду и миру, односно изменама и допуном Кривичног законика, уводи се нулта толеранција у односу на учиниоце крађа. Доношење ових закона би допринело остварењу генералне превенције, будући да би се укинула могућност да учиниоци калкулишу са тим да вредност одузетих ствари не пређе законом утврђену границу. Поред тога усвајање предложеног решења би, под условом ефикасне примене, могло да поврати пољуљано поверење грађана у способност државе да обезбеди имовинску сигурност грађана.

V ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА ПРИМЕНУ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.